

Звіт про виконання плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) у Великоसेвастіянівському ліцеї.

Принцип запобігання та реагування на насилля, жорстоке поводження та експлуатація дітей є ключовим у організації освітнього процесу закладу та починається зі створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації. Робота в цьому напрямку проводиться в ліцеї з усіма учасниками освітнього процесу і включає діагностичний етап, інформаційно-профілактичні заходи, формування навичок дружніх стосунків здобувачів освіти, роботу з батьками.

В закладі розроблено та схвалено педагогічною радою Положення про запобігання та протидію булінгу(цькуванню). Учасники освітнього процесу ознайомлені з порядком подання заяв або повідомлень про такі випадки та їх розгляду. Розроблено та схвалено Положення про Раду профілактики правопорушень. Щорічно видаються накази «Про організацію роботи з питань протидії насильству та булінгу», «Про роботу Ради профілактики правопорушень» з затвердженням відповідних планів роботи.

Адміністрацією ліцею проводиться роз'яснювальна робота з педагогічними працівниками щодо їхньої спостережливості, уважного ставлення до учасників освітнього процесу і здатності вчасно помітити симптоми неблагополуччя в поведінці та настрої дітей. Крім того, проводиться перевірка приміщень, території ліцею з метою виявлення місць, які потенційно можуть бути небезпечними та сприятливими для вчинення булінгу.

Педагоги ознайомлені з нормативно-правовими документами щодо виявлення ознак булінгу, іншого насильства та запобігання йому, забезпечені методичною літературою з даного питання, користуються електронними ресурсами. Педагогічні працівники постійно підвищують кваліфікацію в питаннях профілактики булінгу шляхом самоосвіти та проходження курсів на різноманітних освітніх платформах. Однак, практичні навички з подолання конфліктів потрібно вдосконалювати.

Від початку навчального року заяв про випадки булінгу дирекція не отримувала. В закладі впроваджені та діють правила поведінки для учнів, що забезпечують дотримання етичних норм, повагу до гідності, прав і свобод людини. Вони затверджені директором ліцею та оприлюдненні на сайті, наявні в класних приміщеннях. Цьогоріч учням було запропоновано їх оновити. Проте ніяких змін не було внесено, адже існуючі правила дієві та функціональні, а розуміння учасниками освітнього процесу необхідності їх виконання дає відчуття впевненості та позитивно впливає на дисципліну й атмосферу у

закладі. В переважній більшості учні дотримуються правил. Проте трапляються конфліктні ситуації. Більшість з них розв'язуються з допомогою вчителів. А ті випадки, які зазначаються учнями, як прояви булінгу – мають характер конфлікту, непорозуміння та прагнення до лідерства. В переважній більшості учні прагнуть самі вирішити непорозуміння, але перевагу надають зверненням до класного керівника. Дані звернення в більшій мірі мають позитивний результат, деякі конфліктні ситуації продовжуються і потребують вирішення.

Над цим працює психолог закладу і здійснює супровід дітей через діагностичний, корекційно-розвивальний та просвітницько-профілактичний напрямки роботи.

Діагностичний напрям дає підґрунтя для подальшої роботи, оскільки дослідження проводяться з метою вивчення рівня тривожності, напруги в учнівському колективі, згуртованості класних колективів та емоційних станів учнів, вивчення стану психологічного мікроклімату в класних колективах, структури відносин, виявлення дітей, які зазнали, або можуть піддаватись булінгу, мобінгу зі сторони однокласників.

Корекційно-розвивальний напрям скерований на подолання певних проблем і реалізується через проведення тренінгів, імітаційних ігор, годин психолога. Серед просвітницько-профілактичних заходів в практиці нашого закладу лекції, семінари, круглі столи. Зокрема, в період з вересня по листопад 2024/2025 навчального року психологинею закладу проведено інтерактивне заняття «Скажи «НІ!» булінгу» (5 клас), перегляд мультфільму «Жив собі чорний кіт» з учнями молодшої школи, годину психолога «Профілактика булінгу в учнівському середовищі» (6-7 клас), перегляд соціального відеоролику з запобігання булінгу з учнями 8 класу, бесіду-діалог «Як запобігти булінгу: поради для свідків» (6 клас), профілактичний урок: «Ніяких ударів!!! Соціальна історія про нанесення ударів іншим» (1-4 класи). В шкільних чатах, а також в коридорі закладу розміщено номери телефонів гарячої лінії протидії булінгу, план роботи школи з даного питання, інформаційні матеріали.

Педагоги закладу постійно вивчають необхідну літературу, заходи вибудовують у відповідності до Національної стратегії розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у Новій українській школі.

Процес формування дружніх стосунків в початковій школі відбувається щоденно, тому класні керівники визначають його як постійний, наскрізний. Досить часто педагоги обговорюють ситуації, які трапляються на перерві чи в ігровому осередку, навчають знайти мирний вихід, скористатися «Колом вибору».

Класний керівник 1 класу надає перевагу ігровим формам роботи, перегляду відео. Використовує парні, групові чи колективні активності.

Виховний потенціал по формуванню навичок дружніх стосунків вбачає в уроках читання класний керівник 2 класу. На прикладах героїв твору вчителька виховує почуття дружби та толерантності, вважає, що для зближення дітей важливим є привітання з днем народження кожної дитини. Діти вчаться вітати, добирати слова, які підійдуть імениннику.

За правилами, які склали самі, намагаються жити і співпрацювати учні 4 класу. А ще роботу по формуванню навичок дружніх стосунків вчителька проводить на ранкових зустрічах, під час спільної діяльності, ігор, обговорення вчинків літературних персонажів. В разі виникнення проблем, проводиться індивідуальна робота та робота з батьками.

В якості основних засобів формування дружелюбних стосунків класний керівник 3 класу визначає етичні бесіди. Протягом вересня - листопада з учнями було проведено такі заходи: «Дружба і товаришування», «Ти і твої друзі», «Чесність і справедливість». Спостерігаючи за колективом, вчителька помітила, що питання спілкування та взаємодії хвилюють дітей більше, ніж оцінювання.

Складне і багатогранне питання по залученню учнів з ООП в колектив однолітків та об'єднання їх в одну спільноту стоїть перед класними керівниками 5 і 6 класів. З метою запобігання булінгу з учнями проводяться бесіди, тренінги, індивідуальні розмови. Класним керівником 6 класу проведено виховний захід «Дружба чи булінг?», «Дружні стосунки між однокласниками», «Дружня родина нашого класу». Якщо трапляються конфліктні ситуації, то вони вирішуються спільно з батьками чи за участі психолога.

З учнями 7 класу проводяться заходи не тільки антибулінгового спрямування, а й бесіди, орієнтовані на розвиток толерантності, співчуття, доброзичливості, вміння дослухатися до інших.

З метою створення безпечного освітнього середовища значна частка виховної роботи з учнями 8 класу була направлена на запобігання булінгу, кібербулінгу, насильства, упередженості, формування в учнів толерантності, орієнтирів здорового способу життя, інформаційної грамотності, гендерної поваги. Проведено години спілкування «Зупинимо булінг разом», тренінг «Як не стати жертвою булінгу». В класі розроблено правила, під якими кожен поставив свій підпис, тобто уклав контракт. В планах вчителя проведення батьківських зборів щодо протидії булінгу серед підлітків.

Акцент на індивідуальній роботі з учнями девіантної поведінки робить класний керівник 9 класу. Така робота спрямована на формування у дітей психологічних знань й умінь взаємодіяти, емпатію, культуру спілкування, взаємоповагу, етику міжособистісних стосунків. Проводилися такі виховні заходи: тренінг «Спілкування і розбудова стосунків», перегляд відео «Як поводитись в конфліктній ситуації», диспут «Настирливість і впертість», бесіда з

хлопцями «Як зберігати дружні стосунки», бесіда з дівчатами « Спілкування дівчат в класі».

Інформаційно-просвітницька робота по запобіганню цькування проводиться не лише з учнями, а й іншими учасниками освітнього процесу. Зокрема, періодично з педагогами проводяться наради з даного питання, практичним психологом розроблено методичні рекомендації з вивчення учнівського колективу та з розпізнавання ознак насильства, його проявів, проводяться співбесіди та індивідуальні консультування з класними керівниками з питань профілактики правопорушень. Працівники закладу обізнані з механізмом звернення та реагування на випадки булінгу (цькування).

Інформаційна робота з даного питання проводиться і з батьками, але в основному через Інтернет-сторінки чи мобільні додатки. Зокрема, для батьків учнів 5 класу розроблено та надано в користування «Посібник для батьків. Основні види шкільного булінгу та як йому протидіяти». Проте жодних батьківських зборів, жодного очного просвітницького заходу для батьків від початку навчального року не було проведено. А індивідуальна робота, яка проводиться класними керівниками, здебільшого продиктована відхиленням у поведінці учнів.

Для роботи з попередження правопорушень, злочинів, зміцнення дисципліни серед учнів, в школі створена та діє Рада профілактики правопорушень. Мета її діяльності - гуманізація і демократизація навчально-виховного процесу, створення максимально сприятливих умов для співпраці педагогів, учнів та їхніх батьків як головної умови запобігання і подолання відхилень у поведінці здобувачів освіти, формування в них правових понять, які б регулювали їхню поведінку, вироблення навичок правомірної поведінки, протистояння негативним явищам та впливам. Станом на грудень місяць вивчено питання пропуску занять учнями та основні причини прогулів, створено картотеку учнів «девіантної» поведінки, ознайомлено класних керівників з підставами для постановки на внутрішньошкільний облік. Робота по збору необхідної для цього документації триває. Було здійснено візит до категорійних учнів, з метою обстеження умов проживання. Радою профілактики надавались індивідуальні консультації класним керівникам щодо усунення причин і умов, які сприяють девіантній поведінці, забезпечення прав та соціальних гарантій неповнолітніх, надання допомоги дітям з неблагополучних сімей, виявлення підлітків, схильних до скоєння правопорушень.

Разом з тим виявлені певні **недоліки**:

1. Недостатня робота проводиться з учнями в плані кібербезпеки, протидії залученню до поширених в соціальних мережах небезпечних ігор.
2. Погіршення психологічної атмосфери в деяких учнівських колективах.

Отже, освітнє середовище є частиною життєвого соціального середовища людини, сукупністю всіх освітніх чинників, які безпосередньо чи опосередковано впливають на особистість у процесах навчання, виховання та розвитку. Логічно, що виникає потреба створити безпечний освітній простір, щоб захистити, убезпечити, запобігти наслідкам впливу на особистість негативних чинників. А це можливо лише за умови спільної цілеспрямованої діяльності педагогів, учнів і батьків. Щось робиться в нашому закладі на достатньому рівні, щось потрібно покращувати. Та варто відзначити, що пріоритетним для педагогічного колективу закладу є не лише усвідомлення насильства, булінгу (цькування), а й шляхів мінімізації ризиків та небезпек, створення умов для захищеності в освітньому середовищі та поза ним.

Проект рішення:

1. Усім учасникам освітнього процесу:
 - 1.1. Забезпечити попередження, виявлення та вжиття невідкладних заходів згідно з чинним законодавством щодо припинення будь-яких небезпечних впливів, постійно.
 - 1.2. Відпрацювати систему узгоджених поглядів і уявлень учнів, класних керівників, вчителів, психолога, батьків на безпечне освітнє середовище в школі, до кінця I семестру.
 - 1.3. Не залишати без уваги одиничні вияви неповаги серед учнів, постійно
2. Заступнику директора з виховної роботи, :
 - 2.1. Поновити інформацію з даного питання на сайті закладу, до кінця I семестру.
 - 2.2. Залучати всіх учасників освітнього процесу до участі у заходах («16 днів проти насилля») спрямованих на боротьбу з будь-якими проявами насилля, з 25.11. по 10.12.2024 р.
 - 2.3. Провести просвітницьке заняття для батьків з профілактики булінгу, протягом грудня 2024 р.
3. Практичному психологу, :
 - 3.1. Провести анкетування щодо психологічної атмосфери в класних колективах та проявів насилля, протягом місяця.
4. Класним керівникам:
 - 4.1. Контролювати психологічний стан учнів, постійно.
 - 4.2. Провести батьківські збори «Причини проявів насильства учнів, шляхи та способи їх подолання», протягом грудня 2024 р.

- 4.3. Провести роз'яснювальну роботу з учнями щодо розмежувань понять «віртуальність» та реальне життя, з 25.11 по 10.12.2024 р..